

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022

Välluv 13:1, fornlämning L1988:8111

HUSBYGGE

Helsingborgs kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2023:23

Per Sarnäs

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022

Välluv 13:1, fornlämning L1988:8111

HUSBYGGE

Helsingborgs kommun
Skåne län

Skånearkeologi AB

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022

Välluv 13:1,

fornlämning L1988:8111

Husbygge

Helsingborgs kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2023:23

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Schaktet från söder

Kartor: © Lantmäteriet/Metria ordernr 756607

© Skånearkeologi 2023

Innehåll

Inledning	5
Syfte och metod	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	5
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	7

Figur 1. Karta över Skåne med Helsingborgs kommun markerat med blå färg.

Figur 2. Del av ortofoto över Välluv. Fornlämningen L1988:8111 är markerad med blå linje. Undersökningsområdet är markerat med röd färg.
© Lantmäteriet

0 100 200 m

Inledning

Med anledning av att Kropps församling planerade bygga en ny församlingsexpedition inom fastigheten Välluv 13:1 som ligger inom Välluvs medeltida bytomt (L1988:8111), beslutade Länsstyrelsen Skåne om, en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning.

Myntet har konserverats av Max Jahrehorn, Oxider AB.

Syfte och metod

Syftet med undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera fornlämningen.

Parallellt med matjordsavbaningen genomfördes en skiktvis metalldetektering av matjorden. Inmätningen utfördes med en RTK-GNSS. Sektioner ritades manuellt i skala 1:20.

Topografi och fornlämningsmiljö

Första kända omnämmandet av Välluv härrör från 1390 och skrevs då Wæthlöf. Förleden är troligen ett mansnamn Withi och efterleden är -lev vilket betyder arvegods (Ejder 2003).

Undersökningsområdet låg strax öster om kyrkogården i Välluv på Prästgårdens mark/gård nr 6 enligt enskifteskartan från 1806. Enligt enskifteskartan låg Prästgården ungefär där den ligger i dag.

Undersökningsresultat

I det 438 m² stora schaktet framkom tre diken, sex stolphål, en eldstad, en stenvägg och en husgrund (figur 6). I samband med matjordsavbaningen genomfördes en skiktvis metalldetektoravsökning av matjorden varvid det framkom två knappar av brons från troligen 1700–1800-tal och en witten från Stralsund präglad någon gång mellan 1350–1375 (LUHM 33 238:1) (figur 3). Metalldetektorn gav även utslag för mängder av järn vilka dock i de flesta fallen ignorerades. I övrigt förekom nästan inget sentida ”skräp” matjorden. Vid framrensning av stenväggen framkom yngre rödgods och några bitar av svartglaserat rumpkavel med datering till som äldst 1500-tal (figur 4). Bland fynden av yngre rödgods förekom skärvor efter två tallrikar vilket ger en datering som äldst till 1600-tal.

Det förekom mycket sten och de större mättes in då de i en del fall kan ha varit rester efter husgrunder.

I södra delen av schaktet framkom en kraftig husgrund med dubbla stenrader. Det stack upp en sten i gräsmattan strax intill kyrkogårdsmuren som ligger i linje med husgrunden och som kan ingå i denna. Husgrunden utgör troligen en föregångare till Prästgården/gård nr 6 som låg kvar i byn efter enskiftet och som i dag är församlingshem och hembygdsmuseum.

Det framkom tre diken varav två troligen ingår i samma struktur och har därför fått samma anläggningsnummer (anl. 2). Anl. 2 utgörs av två diken som går i öst–västlig riktning med ett mellanrum. Detta mellanrum kan ha utgjort en öppning i en hägnad. Diket avslutas tvärt i väster men fortsätter under dagens gårdsplan i öster. En halvmetrer av diket undersöktes i västra delen utan att några fynd påträffades. Även en halvmetrer i östra delen undersöktes med samma resultat. Dikets djup varierade mellan 0,3 och 0,4 m. Möjligen utgör anl. 2 en rest av en hägnad runt Prästgården. Det norra diket (anl. 1) var oregebundet bananformat och är även detta sannolikt en rest av en hägnad. Två halvmetrer stora partier av diket undersöktes utan att några fynd påträffades. Djupet på diket varierade mellan 0,1 och 0,15 m. Härden (anl. 3) rensades fram och nordvästra halvan grävdes ut. Härden utgjordes av ett stensikt med sten och skörbränd sten samt sot och träkol (figur 5).

Figur 3. En witten från Stralsund präglad någon gång mellan 1350–1375 (LUHM 33 238:1). Myntet är 19 mm i diameter. Foto: Max Jahrehorn.

Figur 4. Svartglaserat rumpkavel som framkom på stenväggen.

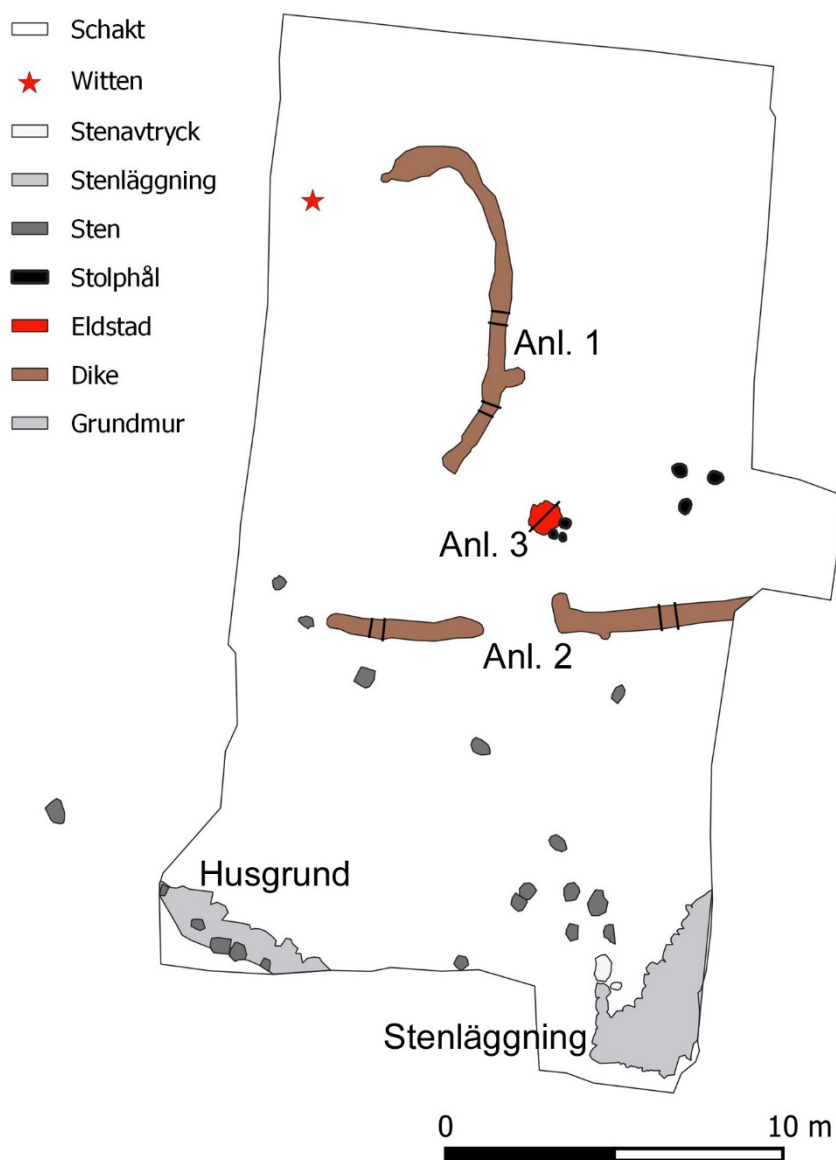
Figur 5. Hård (anl. 3). Foto från sydost.

Det drogs ett mindre kabelschakt från husschaktets sydöstra hörn ned mot sydvästra gaveln på församlingshemmet. Vid schaktningen som inte övervakades framkom stora stenar en okänd bit söderut. Dessa stenar kan möjligen höra samman med den husgrund som framkom i södra delen av schaktet.

Tabell 1. Tabellen redovisar samtliga tillvaratagna fynd.

Fnr	Sakord	Typ	Material	Del	Antal	Vikt	Datering	Proveniens
1	Mynt	Witten	Ag		1	1	1350-1375	Stralsund
2	Kakel	Rumpkakel	Keramik		4	308		
3	Fat	Yngre rödgods	Keramik		1	50		
4	Fat	Yngre rödgods	Keramik		3	103		
5	Skål	Yngre rödgods	Keramik		3	55		
6	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Keramik	Handtag	1	7		
7	Oident.	Yngre rödgods	Keramik	Botten	1	11		

Figur 6. Schaktplan med samtliga inmätta strukturer och anläggningar. De undersökta sektionerna är markerade med svarta streck.

Referenser

Litteratur

Ejder, B. 2003. Skånes ortnamn. Serie A bebyggelsenamn. Del 12 Luggude härad med Höganäs stad. Helsingborgs stad. Språk- och folkminnesinstitutet. Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund.

Kartmaterial

Fastighetskartan
Enskifteskarta 1806

Internetreferenser

Fornsök
Lantmäteriet historiska kartor

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer 431-26079-2021
Skånearkeologis diarienummer 202204
LUHM nr 33 238

Län Skåne
Kommun Helsingborg
Socken Välluv
Fastighet Välluv 13:1
RAÄ-nummer L1988:8111/ Välluv 38:1

Koordinatsystem Sweref 99 TM
N koordinat 6210448
E koordinat 362810
M ö.h. 48

Fältarbetstid 2022-11-03–2022-11-04
Antal arbetsdagar 2
Antal arkeologtimmar 15

Undersökt yta 438 m²

Projektansvarig Per Sarnäs
Uppdragsgivare Roland Oldbring/församlingen i Kropp

Arkivmaterial i form av shp-fil, digitala foton, fältritning och rapportoriginal förvaras på Lunds universitets historiska museum.